

GÖTEBORGS UNIVERSITET
Statsvetenskapliga institutionen

Kvinnorna får gå, männen blir kvar

- Om konsekvenser av politiska skandaler i Sverige

Kandidatuppsats
Statsvetenskap
Hösttermin 2008
Johan Eurenus
Handledare: Peter Esaiasson
Antal ord: 9129

Abstract:

Skandaler har blivit ett allt vanligare inslag i politiken under de senaste åren. Flera studier har försökt blottlägga dess konsekvenser genom att till exempel studera medborgarnas tillit till de förtroendevalda. Förhållandevis få studier har emellertid fokuserat på om politiska skandaler får olika konsekvenser beroende på om det är kvinnliga eller manliga politiker inblandade. Ambitionen här är att undersöka om det föreligger någon systematisk skillnad mellan könen med avseende på avgångar i samband med politiska skandaler. För att på bästa sätt kunna utreda om så är fallet sammanställdes ett material över skandaler i Sverige efter att ingående ha studerat nyhetsartiklar och radioreferat. Utöver politikerns kön och om vederbörande avgick eller inte, noterades dessutom sådant som partitillhörighet, typ av överträdelse och på vilken nivå förseelsen inträffade. Resultaten som följer av regressionsanalyserna är anmärkningsvärda genom att de visar att kön har en betydande effekt på om en politiker avgår eller inte. Kvinnor drabbas hårdare av politiska skandaler än män eftersom de oftare får lämna sina poster.

Nyckelord: *genusskillnader, politikerförtroende, politiska ojämnligheter, politiska skandaler*

Innehållsförteckning

1. Introduktion.....	1
1.1 Problemformulering.....	1
1.2 Studiens avgränsningar.....	2
2. Teoretiska utgångspunkter.....	2
2.1 Vad är en politisk skandal?.....	3
2.2 Förekomst av politiska skandaler.....	5
2.3 Konsekvenser av politiska skandaler.....	7
2.4 Kvinnors deltagande i politiken och medias roll.....	9
2.5 Syfte och frågeställningar.....	11
3. Metod.....	11
3.1 Studiens design och val av fall.....	11
3.2 Operationaliseringar och insamling.....	12
3.3 Metodproblem.....	14
4. Analys.....	15
4.1 Beskrivning av materialet.....	15
4.2 Förklaringar till avgångar i samband med skandaler.....	18
4.3 Förklaringar till typ av avgång i samband med skandaler.....	21
5. Slutsats.....	22
6. Avslutande diskussion.....	26
7. Referenser.....	28
Appendix 1. Politiska skandaler i Sverige.....	34

Tabellförteckning:

Tabell 1. Skandaltyper.....	7
Tabell 2. Politiker inblandade i skandaler.....	17
Tabell 3. Politiker inblandade i olika typer av skandaler.....	17
Tabell 4. Politiskt parti och förekomst i skandal.....	18
Tabell 5. Effekter av kön för avgång.....	19
Tabell 6. Effekter av skandaltyper för avgång.....	22
Tabell 7. Effekten av kön för hur politikern avgick.....	23

1. Introduktion

1.1 Problemformulering

I samband med det svenska riksdagsvalet 2006 uppmärksammades flera politiker i den nybildade regeringen för olika tvivelaktiga förehavanden. Det gällde obetalda tv-licenser och anlitande av svart arbetskraft, och i centrum för skandalerna stod två manliga samt två kvinnliga politiker. Konsekvensen av incidenterna, vilka var att de två männen blev kvar på sina poster medan kvinnorna fick avgå, blev upprinnelsen till denna studie. Då det rörde sig om relativt snarlika företeelser resulterade skandalen i en fundering om huruvida kvinnliga politiker blir mer ifrågasatta och tvingas bemöta hårdare kritik när skandaler uppmärksammas. Om de i högre utsträckning än manliga politiker tvingas lämna sina ämbeten skulle det kunna indikera att så är fallet. Det selektiva minnet påminde om flera skandaler som inträffat i svensk politik de senaste åren, varpå vidare fördjupning i ämnet skulle resultera i ett mer omfattande material. Som efterföljande stycke har för avsikt att belysa vore det bagatelliserande, för att inte säga naivt, att tro att skandalerna uteslutande får konsekvenser för de inblandade politikerna. Det är snarare en fråga om mönster som får långt större effekter för demokratin som helhet. Förekommer det strukturella skillnader i andelen avgångar mellan manliga och kvinnliga företrädare kan det till och med finnas skäl att ifrågasätta hur jämställd den så högt ansedda svenska politiska verkligheten är i praktiken.

Politiska skandaler orsakar inte uteslutande effekter för inblandade aktörer utan bör ses ur ett större perspektiv. Uppmärksammade skandaler har i flera fall belyst sårbarheten i politiska system varpå reformer genomförts. (Thompson, 2000: 263) Man kan till exempel lyfta fram Tsunami-katastrofens efterspel i Sverige där den bristfälliga hanteringen av ärendet inte bara föranledde statssekreterare Lars Danielssons avgång utan dessutom ledde till en strukturell förändring i regeringens förhållningssätt till händelser av sådan karaktär. Politiska skandaler har till och med lyfts fram som alternativa förklaringar till historiska händelser som kulturrevolutionen i Kina och den franska revolutionens terror. (Midtbø, 2007: 13)

Det finns dock fler förklaringar till varför studiet av politiska skandaler är av stor vikt. Uppbyggnaden av förtroende är en relativt långsam process men det kan samtidigt raseras vid skandalösa ageranden av förtroendevalda politiker. Således kan misstro uppstå och därigenom föranleda att allmänheten, om man drar det till sin spets, blir allt mer cyniskt inställd och under

sådana omständigheter tappar tilltron till det demokratiska system som omger dem. (Thompson, 2000: 266)

I Skandinavien har det på senare år kunnat noteras en kraftig uppgång i antalet politiska skandaler. Den tidigare av utländska forskare så fridfullt beskrivna politiska verkligheten har skiftat skepnad från ”skandal-lös” till skandalös. (Midtbø, 2007: 14) Numera är politiska skandaler påtagliga företeelser i nordisk politik varpå studien av skandaler i svensk politik är av vikt för förståelsen om skandalers betydelse i allmänhet. Få studier har undersökt vilka eventuella effekter politikerns kön får för utgången av en politisk skandal, trots det faktum att kön som faktor betraktat visats ha en avgörande roll för vilken uppfattning allmänheten har av politikerna. (Smith et. al., 2004: 116)

1.2 Studiens avgränsningar

Inom ramen för studien är den huvudsakliga ambitionen att svara på frågan om kvinnliga politiker i högre utsträckning än manliga lämnar sina poster i samband med politiska skandaler. Det ska också vara möjligt att ta hänsyn till partifärg, typ av överträdelse och på vilken politisk nivå skandalen återfinns. Studien gör emellertid inget anspråk på att exempelvis förklara medias möjligheter till att påverka utfallet, det vill säga hur respektive politiker beskrivs i tidningar och TV och varför vissa politiker sätts under större press än andra. Det är också problematiskt att utifrån studiens utgångspunkt ta hänsyn till eventuella härskartekniker som kan tänkas förklara ett samband mellan kön och avgång. Vidare är det inte möjligt att se till vilka konsekvenser skandalerna resulterar i ifråga om tillit och förtroende, något som flera studier kring politiska skandaler gjort. Här är det en fråga om konsekvenser för enskilda politiska aktörer.

2 Teori

Nedan presenteras studiens teoretiska utgångspunkter. Inledningsvis förs en diskussion som behandlar omfattning, förekomst tillika konsekvenser av politiska skandaler. Därefter följer ett avsnitt om genus där begreppet också kopplas samman med politiskt deltagande och politiska skandaler. Diskussionen kring genus börjar på en hög abstraktionsnivå men det anses nödvändigt då det är av vikt för att tolka senare forskning kring stereotypa mönster inom politiken. Avslutningsvis beskrivs studiens syfte samt preciserade frågeställningar.

2.1 Vad är en politisk skandal?

Politiska skandaler är inget nytt fenomen utan något som ständigt aktualiseras av den moderna tidens nya typ av mediebevakning. (Thompson, 2000: 31) Trots det faktum att skandalerna utgör en stor del av den politiska verkligheten är forskningen på området, speciellt i fallet Sverige, inte alltför omfattande. Patrik Johansson skriver i sin doktorsavhandling om konsekvenser av skandaler för den offentliga sektorn, att den främsta anledningen till forskningens begränsningar i Sverige kan antas vila på antagandet om att vi varit relativt förskonade från sådana företeelser. (Johansson, 2004: 17)

Ett av de hinder som uppenbarar sig vid studiet av politiska skandaler rör till viss del definitionsproblematiken. Hur bör man förhålla sig till politiska skandaler och vilken definition skall användas? Litteratur på området erbjuder flera tänkbara varianter. John B. Thompson definierar i korta drag skandaler som en händelse vilken involverar en viss typ av överträdelse som blir känd för andra och som på ett betydande sätt frambringar en reaktion från allmänheten. (Thompson, 2000: 14) För att den politiska dimensionen också skall fångas upp erfordras det att det är en politisk ledare eller person som står i centrum för skandalen. (a.a. 91) Genom att angripa politiska skandaler utifrån ett sådant förhållningssätt torde större delen av publicerade artiklar i rikstäckande tidningar som på något sätt framställer politiskt verksamma i negativ dager omfattas av definitionen. James L. Newell definierar skandaler som ett moment vilket omfattar en dold regelöverträdelse som plötsligt kommer till allmän kännedom och därigenom kategoriseras som en skandal. (Belzak, 2008: 226) Ett problem som uppenbarar sig vid en definition av sådan karaktär är just benämningen ”dold överträdelse”. Den svarar inte nödvändigtvis mot att involverade politiker haft en intention att hålla den inträffade händelsen hemlig utan snarare att den tidigare inte varit känd för allmänheten. I regel hinner viss tid passera innan skandalen uppdragas men definitionen som sådan kan fortfarande utgöra hinder för studiet av politiska skandaler. Då denna studie har för avsikt att även innefatta skandalstämplade uttalanden utgår benämningen ”dold överträdelse” ur definitionen här.

Patrik Johansson hänvisar till Fernando Jimenez som menar att det finns en poäng i att särskilja två betydelser av begreppet skandal. Dels kan en skandal karaktäriseras som ett beteende som bryter mot en rådande norm, vilket både kan vara ett handlande samt ett uttalande. Men en skandal kan dessutom beskrivas som den reaktion som blir till följd av den inträffade

incidenten. (Johansson, 2004: 17) Skandalernas omfattning visar på en komplexitet som inte bara omfattar politiker och de överträdelser de gjort, vilka de sedan får konfronteras med via mediareporteringen. Det är också allmänhetens reaktioner och domen som senare förkunnas av dem.

Teorin erbjuder flera förslag till kategorisering av skandaler men det finns i korta drag tre grundläggande typer. (Thompson, 2000: 120) Dels talar man om maktskandaler vilka är överträdelser där lagar och regler bryts av dem som själva varit med och upprättat dem. (Midtbø, 2007: 25) De kan omfatta inslag av ekonomiska oegentligheter men de är i det här fallet inte kärnan till skandalen i fråga. Maktskandaler uppmärksammar tidigare dolda former av makt som strider mot de normer och uppfattningar som finns om hur maktutövningen bör fungera. (Thompson, 2000: 122) Dels talar man om ekonomiska skandaler vilka ofta innefattar inslag av både ekonomisk makt och politisk makt och länken däremellan uppfattas som tvivelaktig när skandalen uppmärksammas. (a.a. 159) En av de vanligare typerna av ekonomisk skandal är korruption men det rör också om i storleksordningen mindre förseelser som Mona Sahlins privata inköp med statligt kreditkort. (Midtbø, 2007: 29ff) Sexskandaler är också en av de mer frekventa ”skandaltyperna”. En sådan skandal behöver inte nödvändigtvis omfattas av en rent brottslig företeelse utan handlar i stora drag om en överträdelse mot rådande normer. (Thompson, 2000: 120) Skandalerna skiljs åt genom de olika områden där överträdelsen ägt rum men är i övrigt mycket snarlika varandra. Precis i enlighet med vad som diskuterats tidigare handlar det om normöverträdelser som väcker stor reaktion från allmänheten. Dessa tre typer av skandaler har historisk sett utgjort grundbulten i teorin om skandaler. (Ekström, Johansson, 2008: 62) Johansson och Ekström menar dock att även begreppet "talking scandal" skall inkluderas tillsammans med de tre mer erkända. "Talking scandal" uppfyller kriterierna i likhet med de övriga typerna med undantag för att uppkommer i media snarare än att de enbart blir kända genom den. (a.a. 62f) Det finns dessutom fler typer av skandaler som till exempel sammansatta skandaler och skandaler som bland annat rör alkohol. (Midtbø, 2007: 39-43) På efterföljande sida presenteras en tabell över de fyra grundläggande skandaltyperna med tillhörande attribut och kännetecken.

Tabell 1. Skandaltyper

Utmärkande drag	Talk scandal	Sex-skandal	Ekonomisk skandal	Makt-skandal
Typ av händelse	Tal	Sex	Ekonomi	Makt
Överträdelsenorm	Samtal över känsliga ämnen	Samlevnads-moral	Ekonomisk	Makt
Sannolikhet för straffpåföljd	Låg	Varierande	Moderat till hög	Hög

Tabellen är en reviderad version som återfinns i Johansson & Ekströms "Talk scandal" (2008: 64), Ursprungligen förekommer den i Thompsons "Political scandal" (2000:122)

Det finns för övrigt inget krav på att de politiska skandalerna skall vara sanningsenliga för att de ska uppfattas som just skandal. Tvärtom kan skandalen på ett tidigt stadium skilja sig från sin ursprungliga innebörd och utvecklas till något annat som lever vidare. Patrik Johansson beskriver processen som att berättandet tar över. (Johansson, 2004: 47) I enlighet med den uppfattningen om skandalernas utveckling torde medias roll bli än tydligare. De har en stor del i vad som kategoriseras som skandal och i vilken omfattning intrycken av skandalen blir bestående.

2.2 Förekomst av politiska skandaler

Det finns flera relevanta förklaringar till varför förekomsten av politiska skandaler i media har ökat under de senaste decennierna. Som nämndes inledningsvis är skandalfenomenet som sådant betraktat ingen ny företeelse utan något som tidningar, TV och radio allt som oftast haft en ambition att publicera nyheter om. Däremot har sättet att bevaka och framställa politiska skandaler förändrats. (Tumber, Waisbord, 2004: (2) 1143) Numera finns det på goda grunder anledning att se politiska skandaler, om än i varierande omfattning, som något som konstitueras genom medias sätt att kommunicera. Följaktligen är skandalernas tidigare oberoende i förhållande till media något som kan ifrågasättas. (Thompson, 2000: 31) I klartext kan det sägas att medias förändrade inställning eller sätt att förhålla sig till politiska skandaler har lett till att dessa händelser blivit en vanligt förekommande del av nutida politik. (Tumber, Waisbord, 2004: (2) 1143) Skandalerna kan följljaktligen ses mer som en norm snarare än som undantag i den politiska vardagen. (Tumber, Waisbord, 2004: (1) 1031) Det finns således skäl att anta, att medias förändrade inställning till politiska skandaler också varit en bidragande orsak till att de blivit ett

allt mer vanligt förekommande inslag i dagspressen.

Samtidigt som ovanstående resonemang bitvis förklarar utbredningen av ”skandalpolitiken” kan förekomsten av politiska skandaler inte uteslutande förklaras genom medias sätt att skriva om dem. Det vore att bagatellisera debatten och därigenom undgå frågor som berör politikens påverkansmöjligheter. Det finns forskning som visar på att exempelvis ökat fokus på enskilda politiker kan vara en bidragande faktor. Howard Tumber menar i sin artikel “Skandaler och media i Storbritannien” att partipolitikens sönderfall har fått som konsekvens att politikerna måste göra sig hörda genom media på ett annat sätt. (Tumber, 2004: 1122f) Skandalernas ökning kan helt enkelt ses som att personifieringen av politiken blivit en realitet. (Tumber, Waisbord, 2004: (1) 1036). Det finns således fog för att påstå att både media och politiken som sådana har ändrat karaktär över tid.

Thompson menar att andelen ökade politiska skandaler inte enbart kan förstås utifrån enskilda förändringar i media och politiken utan att förändringar i verkligheten snarare skall uppfattas som en serie händelser vilka tillsammans bidragit till den aktuella utvecklingen. (Thompson, 2000: 107f) Han poängterar till exempel att media inte förändrats om inte det vore för de möjligheter som den nya teknologin erbjuder i form av övervakning etcetera, samtidigt svarar den förklaringen inte på varför den nya teknologin används frekvent. Den undersökande journalisten fick en ny form under 1960-talet genom att det blev mer legitimt att ifrågasätta makthavarna. De två förändringarna kan tillsammans förklara en del av den journalistiska utvecklingen mot en ökad benägenhet att fokusera på politiska skandaler. (a.a. 106-115)

Det finns också en aspekt väl värd att notera rörande journalisters förhållningssätt till vad som skall skrivas. Precis som Sabato med flera skriver inledningsvis i boken *Peepshow* är gränsen mellan privata och offentliga angelägenheter mer otydlig idag än vad den varit tidigare. (Sabato et. al., 2000: xi) När politikernas liv i allt högre utsträckning blir till allmän beskådning finns det också anledning att misstänka att även skandalerna ökar i omfattning, helt enkelt beroende på att journalisternas upptagningsområde vidgats.

Tiden då politiska skandaler uteslutande förknippades med U-länder är numera historia. (Johansson, 2004: 18f) Faktum är att idag är politiska skandaler något som snarare kopplas samman med västliga liberala demokratier. Tumber och Waisbord uttrycker det såhär:

No matter how imperfect accountability mechanisms are in the new democracies in Africa, Asia, Eastern Europe, and Latin America, democracies are more institutionally predisposed to scandal politics than military dictatorships and communist regimes. (Tumber, Waisbord, 2004: 1035 vol. 1)

Det som är direkt avgörande för skandalernas uppkomst är de institutionella möjligheter som finns att kontrollera statsmaktens agerande. Det erfordras också en fri press som har ambitionen att granska hur makten hanteras varför andra styrelseformer än de demokratiska inte i samma utsträckning omfattas av politiska skandaler. (a.a. 1035)

2.3 Konsekvenser av politiska skandaler

Om tidigare forskning är förhållandevis ense om för ändamålet användbara definitioner tillika förekomsten av politiska skandaler är det betydligt svårare att urskilja en tydlig enhetlig linje rörande de konsekvenser som kan tänkas bli följden av politiska skandaler.

Även om inte alla politiska skandaler får vidare konsekvenser i fråga om att tilliten till statsmakten sänks, är det viktigt att poängtera att skandaler inom den politiska sfären har potential att generera effekter. (Thompson, 2000: 245) Förtroendet för politiker visar en nedgående trend i de allra flesta demokratiska stater. Det är inte möjligt att förklara den reducerade tilliten enbart utifrån ett antagande om politiska skandalers effekter, men det vore samtidigt olyckligt att inte tillskriva den ökande andelen skandaler något värde alls i sammanhanget. (Bowler, Karp, 2004: 283)

En studie av Christopher J. Anderson och Yuliya V. Tverdova har påvisat hur korruption, vilket kan leda till en politisk skandal (Johansson. 2004: 17), får negativa konsekvenser för tilliten till staten. I de länder som uppvisade en hög grad av korruption var medborgarna också mer negativt inställda till hur det politiska systemet fungerade. (Anderson, Tverdova, 2003: 99)

Thompson beskriver fem olika sätt att förhålla sig till eventuella konsekvenser av politiska skandaler. Skandalerna kan uppfattas som fabricerade av media och därigenom inte generera någon direkt effekt för hur det politiska tillståndet utvärderas av allmänheten. Det finns också en teori som gör gällande att skandalerna kan få omfattande konsekvenser men att de uteslutande tjänar till att upprätthålla status quo. De överträdelser som politikerna är inblandade i får utifrån

ett sådant antagande som följd att institutioner och normer, vilka formar den sociala verkligheten, återskapas. Trivialisering är likväl ett begrepp som kan sättas i relation till utvärderingen av politiska skandaler. Genom att allmänheten ställer sig kritisk till den aktuella mediebevakningen av affärer med inblandade politiker urholkas kvalitén inom den politiska diskursen varpå överträdelser bagatelliseras och får mindre betydelse. Ytterligare ett antagande om konsekvenser indikerar till skillnad från de tidigare nämnda förklaringarna att politiska skandaler får en betydande effekt. Enligt Thompson är det här en fråga om subversitet då de normer som skapas av media och makthavare omkullkastas. Han ställer sig dock kritisk till detta antagande genom att medias bild eventuellt inte leder till mer än ett skratt hos läsaren och att normer och värden under sådana omständigheter lever vidare. Thompsons förslag är att se skandaler som potentiella förändringsfaktorer, vilket bitvis nämndes tidigare, och hur de kan skada rykten och försämra tilliten för politiker och demokratin i allmänhet. (Thompson, 2000: 234-245)

För att tala i termer av konkreta effekter finns det exempel som styrker antagandet om att skandaler också kan resultera i skepticism mot politiska beslut. Under åren 1992-1997 kantades den brittiska regeringen av politiska skandaler. Howard Tumber har med anknytning till detta lyckats påvisa att det under samma tidsperiod rådde ett stort ifrågasättande av politiska mål i media. (Tumber, 2004: 1135) Tumber sammanfattar det såhär:

It may be the case that scandal envelops a government to the extent that all policy is subjected to journalism criticism with a consequent effect on public opinion.(a.a., 1135)

Citatet illustrerar i viss utsträckning hur medias kritiska bevakning av den politiska sfären i slutändan kan rendera i att den allmänna opinionen väcks. Johansson utreder i sin avhandling konsekvenserna av politiska skandaler i svensk offentlig verksamhet och visar på hur legitimiteten reduceras i den offentliga sektorn vid sådana företeelser. Dessutom skriver han att legitimiteten minskar kraftigast i de fall då överträdelser varit mest oväntad. (Johansson, 2004: 212) Sammanfattningsvis kan det konstateras att politiska skandaler kan rendera i flera olika typer av konsekvenser. Det har dock framkommit resultat som visat att den förväntade negativa effekten av skandaler på förtroende inte nödvändigtvis behöver vara så kraftfull som stora delar

av forskningen gör gällande. Esaiasson och Kumlin visar i sin studie hur effekten av skandaler i samband med val avtar allteftersom. Detta kan förklaras genom att ytterligare skandaler får allmänheten att se händelserna som till stora delar skapade av media, varpå vidare reaktioner uteblir. Effekten mattas helt enkelt av. (Esaiasson, Kumlin, 2008: 28ff)

2.4 Kvinnors deltagande i politiken och medias roll

De kommande avsnitten har för avsikt att ge en kortare beskrivning av genusbegreppets innebörd för att därefter sätta det i relation till media och politisk representation. Effekten av politiska skandaler för kvinnliga respektive manliga politiker kommer också tas i beaktande.

Inledningsvis kan det vara på sin plats att särskilja kön och genus. Medan kön svarar mot de biologiska förutsättningar vi föds med, syftar genus till att förklara det normsystem kring antaganden om vad som anses vara kvinnligt och manligt och hur det påverkar oss. (Thomsson, 2002: 22f) Distinktionen mellan begreppspar har enligt vissa hjälpt till att blottlägga hur det som av många anses som naturligt faktiskt varierat över tid och dessutom belyst godtyckligheten i många resonemang över hur saker och ting uppfattas vara. Genus kan ses som en typ av maktsystem mellan man, manligt och kvinna, kvinnligt som huvudsakligen belyser den hierarkiska ordningen mellan dem. Kortfattat uttryckt illustrerar genus mannens överordnande ställning i förhållande till kvinnan i samhället. (Sundin, 1998: 15f) Kvinnans underordnande roll har växt fram ur ett beroendeförhållande till mannen som existerat sedan de tidigaste samhällsformerna uppenbarades. Förhållandet kan antas ha uppstått genom att mannen tillskrivit kvinnan vissa värden samtidigt som kvinnornas begränsade möjligheter att hävda sig i muskelstyrka också har spelat in. (Mill, 1995: 5)

Distinktionen mellan genus och kön är dock inte fritt från komplikationer. Den feministiska teoretikern Judith Butler menar att om det skulle vara möjligt att ifrågasätta den givna innebörden som ofta tillskrivs begreppet kön, vilket hon implicit uttrycker, finns det också anledning att fråga sig om inte kön i likhet med genus också är kulturellt konstruerat. (Butler, 2007: 55ff)

Oavsett om kön uppfattas som skapelse uppkommen genom kulturella och sociala kontexter eller inte, är begreppen nära sammankopplade. I mötet med människor kategoriseras individer efter vad som uppfattas som biologiska skillnader men i själva verket är det som uppenbarar sig snarare en blandning av de båda begreppen. (Carlsson, 2001:28f)

Skillnader i hur manliga respektive kvinnliga politiker framställs i media finns det flera exempel på. Bland annat har en studie genomförts i Storbritannien där 22 kvinnliga politiker deltog. De beskrev att deras politiska ståndpunkter ofta kom i skymundan för frågor om civil status, klädval etcetera till skillnad från manliga politiker som enligt dem inte råkade ut för samma sak. (Jarlbro, 2006: 59ff) Liknande uppfattning går att bilda sig om svenska medier sätts under förstoringsglasat. Ser man exempelvis till när Gudrun Schyman blev utsedd till partiordförande i vänsterpartiet kommenterades hennes snygga ben, och det finns fler tillfällen då svenska press valt att beskriva en kvinnlig politiker utifrån hennes yttre attribut. Precis som Gunilla Jarlbro poängterar är det betydligt mer sällsynt att manliga politiker beskrivs på liknande sätt. (a.a. 58f) Det finns alltså strukturella skillnader i hur media framställer politiker beroende på deras kön. (Kahn, 1992: 498)

Pierre Bourdieu menar att även om kvinnor i allt högre utsträckning når de maktpositioner i dagens samhälle som tidigare helt var ämnade för män, måste de hela tiden göra vidare uppoffringar eftersom det ställs hårdare krav på dem. (Bourdieu, 1999: 109) För att knyta an detta till diskursen om politiskt deltagande, torde det ge stöd åt teorin om att kvinnliga politiker utsätts för hårdare påtryckningar från media och allmänheten än manliga politiker genom att det ställs andra krav på deras ageranden.

Studier som genomförts har lyckats påvisa att allmänheten tillskriver kvinnliga respektive manliga politiker olika attribut. Smith med flera nämner exempelvis ett par studier vilka har visat att kvinnliga politiker uppfattas som mer ärliga än sina manliga motsvarigheter. (Smith et. al., 2005: 117) När allmänheten ska tolka den information som de tillhandahåller av media om politiker använder de sig av stereotyper för att utvärdera kandidaterna. (Kahn, 1992: 505f) Detta innebär i klartext att det rådande genussystemet har stor inverkan på vilken kompetens politikerna tillskrivs. Kahns studie från 1992 visar inte bara på det faktum att politikerns kön har betydelse för hur de uppfattas av allmänheten utan att medias sätt att beskriva politikerna genererar en negativ bild av kvinnliga politiker. (a.a. 510f)

Om det förhåller sig som så, att kvinnliga politiker i högre utsträckning uppfattas som ärliga, finns det skäl att misstänka att bedömningen av dem i samband med politiska skandaler blir hårdare. (Smith et. al., 2005: 117) Genom att kvinnliga politiker förväntas ha högre moral kan en politisk skandal uppväcka en större förvåning hos allmänheten vilket sedan kan resultera i att

vederbörande tvingas lämna sina politiska uppdrag.

2.5 Syfte och frågeställningar

Studiens huvudsakliga ambition är att undersöka om det förekommer strukturella skillnader med avseende på avgångar mellan manliga och kvinnliga politiker i samband med politiska skandaler. Om det föreligger en skillnad i avgångar mellan könen finns det således skäl att misstänka att kvinnliga politiker har svårare att hålla sig kvar vid makten. Vad som orsakar differensen ligger dock utanför den här studiens upptagningsområde, men syftet är att blottlägga ett återkommande fenomen som utan tvekan påverkar förutsättningarna för kvinnliga politiker. Forskning som tidigare genomförts om effekter av politiska skandaler har till stor del fokuserat på allmänhetens förtroende till politikerna i samband med val. Att studera skandaler utifrån avgångar är således ett förhållandevis nytt angreppssätt. Genom att sammanställa politiska skandaler i Sverige, att se till vilka typer av skandaler som förekommer i den svenska kontexten samt att fastslå om inblandade aktörer avgick eller inte, är förhoppningen att kunna ge tillfyllest svar på följande frågeställningar:

- Avgår kvinnliga politiska företrädare i högre utsträckning än manliga från sina uppdrag i samband med politiska skandaler?
- Är det möjligt att se några tendenser till orsaker bakom avgången? Föreligger det någon skillnad i hur män och kvinnor agerar när de förekommer i skandaler?

3 Metod

De avsnitt som följer har för avsikt att beskriva och förklara val av design för studien samt varför just politiska företrädare i Sverige valdes som analysenheter. Likaså kommer insamlingsmetod belysas där användningen av mediearkivet fick en central roll för genomförandet. I det avslutande stycket kommer problem och hinder av metodologisk karaktär att lyftas fram.

3.1 Studiens design och val av fall

För att kunna återge preciserade svar på studiens frågeställningar, vilka presenterades under

föregående kapitel, genomfördes en fallstudie. Fallstudier kopplas ofta samman med olika typer av kvalitativa studier men utesluter inte kvantitativa analyser. (Bryman, 2002: 65) Denna typ av design möjliggör komparativ forskning och skillnaden mellan mer renodlade jämförande studier är inte speciellt stor. (Esaiasson et al., 2007: 121) Politiker medverkande i skandaler i Sverige utgör analysenheterna där varje politiker motsvaras av en enhet. Det har genomförts ett antal experimentstudier men erfarenheten från teorigenomgången här är att det återfinns få renodlade kvantitativa studier med liknande frågeställningar. Således blir denna design ett relativt nytt förhållningssätt att angripa politiska skandaler med ett genusperspektiv.

Den främsta anledningen till att politiska skandaler i Sverige sätts i fokus är att Sverige som land betraktat har uppnått en hög grad av jämställdhet med avseende på politiska företrädare (jämför politisk representation i Wide, 2006). Om strukturella skillnader i hur kvinnliga respektive manliga politiker uppfattas i samband med politiska skandaler kan påvisas, torde det rimligen finnas skäl att ifrågasätta hur väl jämställdheten fungerar i praktiken.

I enlighet med vad som beskrevs under teoriavsnittet är förekomsten av politiska skandaler kännetecknande för samtliga liberala demokratier. (Tumber, Waisbord, 2004: (1) 1035) Då Sverige kategoriseras som en liberal demokrati skulle man i den här kontexten kunna tala om ett typiskt fall, eftersom det under sådana förutsättningar inte ska finnas skäl att tro att fallet skiljer sig systematiskt från övriga fall man ämnar hänvisa till. (Esaiasson et. al., 2007: 187) Reella möjligheter till generaliseringar är dock aningen begränsade i fallstudier då det kan te sig problematiskt att egentligen avgöra hur representativt det utvalda fallet är. (Bryman, 2001: 67) Ambitionen med studien är således att fokusera på politiska skandaler i Sverige för att kunna besvara frågan om det förekommer strukturella skillnader i avgångar mellan könen. Om ett mönster återfinns kan det dock finnas anledning att misstänka att liknande struktur åtminstone kan påvisas i länder med länder med snarlika förutsättningar.

3.2 Operationaliseringar och insamling

Datamaterialet utgörs av insamlade artiklar där politiska skandaler och tillika inblandade politiker återfinns. Materialet omfattas av kortare redogörelser för den inträffade händelsen samt vilka konsekvenserna blev för var och en av respektive politiker (se Appendix 1). Syftet med förfarandet var förutom att fastställa huruvida politikern avgick eller inte, dessutom att med hjälp

av ett kategorischema kartlägga vilka skandaler som förekommer i den svenska kontexten. Finns det till exempel skandaler där uteslutande kvinnliga politiker förekommer, det vill säga återfinns det ett mönster som påvisar att manliga och kvinnliga politiska företrädare förekommer i olika typer av skandaler? Det låg inom ramen för studien att också ta reda på vilket politiskt parti den inblandade politikern företrädde samt på vilken nivå överträdelsen inträffade. Om politikern var partipolitiskt obunden kategoriserades han eller hon som övrig. Med nivå menas om skandalen var av lokal eller nationell karaktär. Överträdelser av kommunal- och landstingsföreträdare utgjorde typexemplet på lokala skandaler medan den andra kategorin utgjordes av riksdags- och regeringspolitiker. Medlemmar ur politiska ungdomsförbund kategoriserades olika i det hänseendet beroende på förseelsens omfattning. Utöver avgång som beroende variabel användes också typ av avgång i syfte att fånga upp om politikerns kön påverkade hur politikern lämnade sin post. Det handlade således om att fastställa om den inblandade aktören lämnade sin post till synes frivilligt eller om avgången var en direkt konsekvens av att politikern blev avskedad eller tvingad av partiet att lämna sin post.

Innan insamlingen inleddes fastställdes vad för skandaler som skulle eftersökas. Definitionen följde i hög grad diskussionen i teoriavsnittet och resulterade i följande formulering: Politiker som framställs i negativ dager genom de överträdelser som de anklagas för att ha varit inblandade i. Politiker omfattar alltså här politiska företrädare på såväl lokal som nationell nivå i syfte att fånga upp och belysa så många politiska skandaler som möjligt. Därigenom kunde inte enbart rikspolitiska händelser sättas i fokus. Med "negativ dager" avses händelser som framställer politikerna på ett missgynnande sätt. Formuleringen kan vid första anblicken tyckas godtycklig men genom att de artiklar som sedermera valdes ut för ändamålet omfattades av en terminologi där begrepp som till exempel skandal, fiffel, porrklubb och rattfylla återfanns, torde ändå den ursprungliga formuleringen svara mot vad som från början avsetts. Sökningen genomfördes i mediearkivet där en stor uppsättning tidningsartiklar finns publicerade. Då förhoppningen var att de inträffade händelserna åtminstone i viss utsträckning skulle väcka en reaktion från allmänheten valdes rikstäckande tidningar samt utdrag från Sveriges Radio ut för ändamålet. Med rikstäckande tidningar avses tidningar som ges ut i huvudstaden vilka i det här fallet var *Dagens Nyheter*, *Svenska Dagbladet*, *Göteborgs-Posten* samt *Sydsvenskan*. Om även mindre tidningar hade inkluderats i undersökningen skulle det ha funnits risk för att de återgivna skandalerna då

skulle vara av mer lokal karaktär varpå de därigenom inte har samma möjlighet att skapa en allmän opinion vilket var den ursprungliga idén.

Skandalerna sträcker sig mellan åren 1994 till 2007. Begynnelseåret slumpades inte fram utan fastställdes då första sökningen i mediearkivet genomfördes. Sökorden "politiska" och "skandaler" renderade i 2229 träffar (Mediearkivet, 2008-12-11) där den första händelsen av relevans återfanns 1994. Således blev det utgångspunkten för fortsatta studier. Som delvis nämnts tidigare hade terminologin en central betydelse vid eftersökningen av "skandalartiklarna". Genom att på ett tydligt sätt beskriva de sökvägar som använts är förhoppningen att studiens reliabilitet blir hög, det vill säga att undersökningen skulle generera samma resultat om den genomfördes återigen. (Bryman, 2001: 43)

3.3 Metodproblem

När sökningen i mediearkivet utfördes uppstod vissa hinder och diskussionen som följer har för avsikt att belysa hur komplikationerna reducerades i syfte att begränsa dess inverkan på studiens genomförande.

På ett tidigt stadium formulerades sökningarna kring orden "politik" och "skandal" men allteftersom preciseras dessa för att nå bättre resultat. "Ministerskandal", "politisk härva" var några av de termer som användes. Flera av artiklarna förmådde inte svara på bägge frågorna: Vad har hänt? Vad blev konsekvensen för de inblandade aktörerna? Om så var fallet ledde det till nya preciseringar och i fall där svaret på den andra frågan saknades användes även lokaltidningar som källa. I två av fallen var det inte möjligt att fastställa om inblandad politiker avgick eller inte och informationen om dem fick i det avseendet utelämnas.

Att formulera sökningar, tolka artiklar för att sedan göra nya sökningar är en omfattande tillika tidskrävande process. Tidningsartiklar författade av TT erbjöd ofta en tydlighet med avseende på vilka de inblandade aktörerna var och dessutom återfanns korta men välstrukturerade redogörelser för den inträffade händelsen. Krönikor och andra artiklar av mer subjektiv karaktär var däremot betydligt mer svårtolkade. Oavsett vilka artiklar som än uppkom vid en sökning erfordrades det alltid nya efterforskningar. Då inte enbart för att undersöka vad som hänt utan framför allt för kunna göra en bedömning om skandalen motsvarade studiens ursprungliga definition.

För att kunna utröna om sökningarna i mediearkivet verkligen omfattade alla skandaler i

svensk politik de senaste tretton åren, som var i enlighet med definitionen här, genomfördes en oberoende avstämning i ett par årsböcker. De har för avsikt att fånga upp för året aktuella händelser där politiska skandaler innefattas. *Bra böckers årslexikon* och *När, var, hur?* användes för ändamålet och den kompletterande efterforskningen renderade i att några ytterligare skandaler adderades till listan. Detta skedde dock först efter att en modifierad sökning i mediearkivet genomförts, då med till exempel politikerns namn som sökord. Förfarandet utgör dock ingen garanti för att samtliga skandaler ur den angivna tidsperioden återfinns i det slutgiltiga materialet men det reducerar risken för att existerande skandaler skall ha förbisetts.

Ett problem uppstod också vid kategoriseringen av skandalerna. Då vissa överträdelser exempelvis innefattade ekonomiska element samt inslag som gjorde att händelsen skulle kunna rubriceras som exempelvis sexskandal erfordrades noggranna överväganden. Det handlade i huvudsak om att fastställa vad som ursprungligen var upprinnelsen till den inträffade händelsen. Det fick också tas i beaktande vad medierna tenderade att lägga fokus på. I fall då det var alltför problematiskt att fastställa typen av händelse och i de fall då skandalen föll utanför de fyra huvudtyperna kategoriserades den som övrig skandal.

Den mest problematiska delen bestod i att avgöra om politikern självmant valde att lämna sitt ämbete eller om det föranleddes av att vederbörande blev avskedad. Det kunde till exempel röra sig om tillfällen då politikern lämnade sin post efter "tryck från partiet". Vidare var det vid sådana beskrivningar svårt att avgöra om avgången var en direkt effekt av att partiet tvingade politikern eller om det fortfarande var ett individuellt beslut. Under omständigheter liknande den nyss nämnda valdes avgången att klassas som ej fastställd. Även vid andra fall i undersökningen löd den generella principen att om något fortfarande var oklart efter omfattande eftersökningar utelämnades svaret.

4 Analys

Här följer inledningsvis en beskrivning av vad materialet uppvisade för tendenser med ett huvudsakligt fokus på de inblandade aktörerna. Efter följer flera regressionsanalyser med avsikt att mäta köns effekt på avgång i samband med politiska skandaler. Slutligen presenteras en analys där det testas om kön har någon effekt på vilken typ av avgång som ägt rum.

4.1. Beskrivning av materialet

Det insamlade materialet uppvisade 48 stycken skandaler med totalt 67 inblandade aktörer, såväl

män som kvinnor. Sett till skandalernas omfattning kan det konstateras att de var av varierande art. Allt från ett hemligt avtal mellan regering och Volvo, vilket fick betydande konsekvenser för anställda på den aktuella fabriken, till kontokortsbedrägerier, porrklubbsbesök och bristande redovisning för vidlyftiga representationsmiddagar. I flera av fallen var det politiker som agerat på egen hand, ofta beroende på slarv i enlighet med deras personliga uppfattning men flera skandaler påvisade betydligt fler aktörer, ibland upp till sex stycken. Med tanke på att vissa av dem dessutom pågått under längre tid förändrades misstankar om slarv till en uppfattning om systematiska överträdelser.

Skandalerna återfanns på såväl nationell som lokal nivå med en viss överrepresentation av skandaler med inblandade regerings- och riksdagspolitiker. Förhållandet var 59 procent mot 41 procent. Vad som dessutom kunde utläsas var att lokala skandaler tenderade att involvera fler politiker än vad som var fallet med nationella skandaler. Naturligtvis innebär det inte direkt att de lokala skandalerna skulle vara mer omfattande till sin karaktär utan det enda som egentligen kan sägas är att man kan koppla samman fler aktörer med den iakttagna överträdelserna i fallen med lokal anknytning. Ser man till vilken nivå överträdelserna inträffat på och sätter det i förhållande till om politikern avgått eller inte uppenbarar sig emellertid en viss diskrepans vilket tog sig uttrycket att det var betydligt fler skandaler på kommunal nivå som sedermera resulterade i avgång.

En av de två beroende variablerna ”avgång i samband med politisk skandal” uppvisade inga påtagliga tendenser. För de totalt 67 politikerna som varit inblandade i affärerna resulterade det i avgång vid 36 tillfällen medan vederbörande blev kvar på sin post i 29 fall. I två av fallen var det utifrån materialet inte möjligt att fastställa hur till vida politikern avgick eller inte. Vad variabeln ”typ av avgång” anbelangar återfanns nio avgångar som en direkt följd av att respektive politiker i samband med skandalen blivit tvingad att avgå. I åtta av tillfällena valde politikern att avgå till synes frivilligt. Det var i resterande fall problematiskt att avgöra av vilken orsak vederbörande lämnade sin post.

Ser man till de inblandade politikernas kön kan det utan tvekan fastslås att det är fler män än kvinnor som förekommer i samband med skandaler i den svenska kontexten. Tabellen på nästa sida illustrerar den aktuella fördelningen mellan könen.

Tabell 2. Politiker inblandade i skandaler

Kön	Antal	Procent
Män	49	73,1
Kvinnor	18	26,9
Totalt = N	67	100

Som resultatet visar är nästan tre fjärdedelar av de inblandade politikerna män. Kvinnor förekommer inte bara i lägre utsträckning i politiska skandaler utan typen av överträdelse vilka de medverkat i skiljer sig dessutom åt från männen. Tabellen nedan visar den aktuella fördelningen.

Tabell 3. Politiker inblandade i olika typer av skandaler

	Maktskandal	Ekonomisk skandal	Sexskandal	Talking scandal	Övriga skandaler
Män	6	30	4	5	4
Kvinnor	2	10	0	0	6
Total	8	40	4	5	10

Män förekommer oftare än kvinnor i samtliga typer av skandaler med undantag för kategorin övriga skandaler. Med avseende på skandaler som kategoriseras som sexskandaler eller ”talking scandals” återfinns inte en enda kvinna. Ekonomiska skandaler är vanligast förekommande såväl för kvinnor som för män. Varför fler kvinnor än män återfinns i ”övriga skandaler” är svårt att ge något entydigt svar på. Där återfinns emellertid förseelser som till exempel rör alkohol vilka faller utanför de fyra huvudtyperna. Det är också ”sammansatta skandaler” och skandaler där det var svårt att utröna vad som var huvudorsaken till skandalens uppmärksammande. Kodningsproblematik kan således vara en möjlig förklaringsfaktor.

Om man tar de medverkande politikernas partitillhörighet i beaktning kan det konstateras att mer än hälften av de inblandade politikerna var socialdemokrater. Efterföljande tabell belyser partianknytning och skandalförekomst.

Tabell 4. Politiskt parti och förekomst i skandal

Partitillhörighet	Antal politiker	Procent
Vänsterpartiet	3	4,5
Socialdemokraterna	35	52,2
Miljöpartiet	1	1,5
Centerpartiet	2	3
Folkpartiet	8	11,9
Kristdemokraterna	0	0
Moderaterna	14	20,9
Övriga, politisk obundna	4	6
Total = N	67	100

Utöver socialdemokrater utmärker sig moderater och folkpartister, dock med en betydligt lägre frekvens än de förstnämnda. Som kolumnen för procent visar utgör skandaler med socialdemokratiska aktörer över hälften av den totala andelen. Övriga partier förhåller sig på en förhållandevis jämn låg nivå. Kristdemokratiska företrädare har inte förekommit i någon skandal de senaste tretton åren. När det gäller kategorin ”övriga” återfinns fyra politiker där en av de mer välkända aktörerna är Sigvard Marjasin.

4.2 Förklaringar till avgångar i samband med skandaler

Att fler män än kvinnor förekommer i politiska skandaler tydliggjordes under föregående avsnitt. För att dessutom testa om kvinnor i högre utsträckning än män lämnar sina politiska uppdrag i samband med skandaler genomfördes logistiska regressionsanalyser. Först prövades könets direkta effekt på om politikern avgick eller inte med syfte att fånga upp eventuella tendenser. Därefter genomfördes kontroller för övriga variabler som kunde utgöra potentiella effekter på avgång. Tabellen på efterföljande sida visar resultaten som följde analyserna.

Tabell 5. Effekter av kön för avgång

	B	S.E.	Negelkerke R ²
Effekt av kön för avgång	0,998*	0,602	0,06
<i>Konstanten</i>	-1,041	0,786	
Effekt av kön under kontroll för	0,999*	0,6	0,06
Ekonomiska skandaler	0,020	0,518	
<i>Konstanten</i>	-1,054	0,853	
Effekt av kön under kontroll för	2,157**	0,73	0,36
Lokal nivå	2,647***	0,706	
<i>Konstanten</i>	-3,507	1,130	
Effekt av kön under kontroll för	0,874	0,616	0,12
Socialdemokratisk partitillhörighet	-0,883*	0,527	
<i>Konstanten</i>	-0,409	0,878	

N = 65

Signifikans $P > 0,10 = *$, $P > 0,05 = **$, $P > 0,01 = ***$

Kommentar: Man kodas som 1, kvinna som 2

Regressionsanalysen visar att värdet för att vederbörande politiker avgår i samband med en skandal ökar när det går från 1 – 2, det vill säga när värdet går från man till kvinna. Hade motsvarande värde varit negativt skulle det visa på det motsatta. I och med att värdet ökar illustrerar det att kvinnor löper en större risk att avgå i samband med politiska skandaler. Den statistiska signifikansen återfinns på en säkerhetsnivå av 90 procent. Eftersom logistiska regressionskoefficienter kan vara svåra att tolka rent substantiellt används här därför en standardformel för att beräkna den predicerade sannolikheten.

$$0,998 * ((1-0,602*0,602)/(0,602*0,602))*100 = 56,38$$

Ovanstående formel visar att sannolikheten ökar med 56 procent att politikern avgår i samband med en skandal om den inblandade politikern är kvinna.

Som det har diskuterats tidigare omfattas skandalerna av olika typer av överträdelser. Det kan därför vara intressant att se om effekten för kön reduceras eller alternativt ökar om man väljer att kontrollera för någon av de olika kategorierna. Då kvinnor mest förekommer i skandaler av ekonomisk karaktär väljs den typen av skandal ut för ändamålet. Som tabellen återspeglar förändras effekten av kön knappt märkbart när man kontrollerar för ekonomiska skandaler. Genom att värdet ter sig oförändrat vid denna prövning finns det ingen anledning att misstänka att ekonomiska skandaler fångar upp någon effekt av kön. Vad gäller de övriga typerna av skandaler som förekommer i kontexten är de förhållandevis få varpå det skulle problematisera eventuella tolkningar av utslagen.

En annan intressant aspekt väl värd att testa är betydelsen av vilken nivå förseelsen inträffat på. Som tidigare nämnts var fördelningen mellan nationella och lokala skandaler relativt jämn med en viss överrepresentation för nationella skandaler. Det rådde däremot en stor diskrepans med avseende på vilka skandaler som resulterade i en avgång för den eller de inblandade politikern.

Precis som tabellen visar ökar effekten för kön när man kontrollerar för lokal nivå avsevärt. Talar man i termer av sannolikheter blir risken för avgång än mer betydande för kvinnan om hon dessutom är politiker på lokal nivå. Värdet för nivån är dessutom högre än för kön vilket indikerar att ”nivå” som variabel potentiellt utgör ett större förklaringsvärde än kön om än inte i någon markant utsträckning. Värdet för kön återfinns på en signifikansnivå av 95 procent och lokal nivå på 99 procent.

Socialdemokraterna förekom i högre utsträckning i politiska skandaler än övriga partier och dessutom ledde förseelser där de medverkat till färre avgångar. Vad får kön för effekt när man kontrollerar för socialdemokratisk partitillhörighet? Tabellen visar på hur den effekt som kön tidigare hade på avgång reduceras när man kontrollerar för just socialdemokratisk partitillhörighet. Det negativa värdet för socialdemokratisk partitillhörighet illustrerar att risken för avgång i samband med politiska skandaler reduceras under förutsättning att politikern är socialdemokrat. Återgår man till kopplingen mellan effekten av att vara kvinnlig politiker för en eventuell avgång kan det således konstateras att den minskar om kvinnan i fråga är socialdemokrat.

Utöver kön genomfördes också en regressionsanalys där de olika typerna av skandaler stod som oberoende variabler och avgång som beroende variabel. Syftet var främst att se hur effekterna på avgång varierade dem emellan.

Tabell 6. Effekter av skandaltyper för avgång

	B	S.E.
Maktskandaler	0,11	0,98
Ekonomiska skandaler	-0,19	0,72
Sexskandaler	20,8	20096,49
Talking scandal	-21,61	17974,84
<i>Konstanten</i>	0,41	0,65

N = 65
 Negelkerke $R^2 = 0,24$

Signifikans $P > 0,10 = *$, $P > 0,05 = **$, $P > 0,01 = ***$

Som tabellen ovan visar har sexskandaler tydligast positiv effekt på avgång vilket innebär den typen av skandal oftare leder till avgång jämfört med övriga. Även maktskandaler och kategorin övriga skandaler har en positiv effekt på avgång om än till synes förhållandevis låg. Ekonomiska skandaler och "talking scandals" har istället en negativ på avgång och följaktligen avgår politiker som varit involverade i överträdelser av sådan karaktär i lägre utsträckning. Här återfinns dock inget av värdena på en signifikansnivå av 90 procent eller bättre. Analysen är genomförd som en regressionsanalys med dummyvariabler där ovanstående skandaltyper jämförts med kategorin "övriga skandaler".

4.3 Förklaring till typ av avgång i samband med politiska skandaler

I och med studiet av politiska skandaler i den här kontexten fanns det också en fråga om det var möjligt att urskilja något mönster med avseende på hur kvinnliga respektive manliga avgår i samband med politiska skandaler. Precis som det beskrevs under metodavsnittet innebar det komplikationer att fastställa hur till vida politikern avgick till synes frivilligt eller om vederbörande blev avskedad. Av totalt 36 avgångar var det i 17 av fallen möjligt att fastställa hur

politikern avgick och tabellen under har för avsikt att belysa vilken effekt kön hade för hur avgången tedde sig.

Tabell 7. Effekten av kön för hur politikern avgick

	B	S.E.
Kön	-3,178*	1,339
<i>Konstanten</i>	4,564	1,915

N =17

Negelkerke $R^2 = 0,49$

Signifikans: $P > 0,10 = *$, $P > 0,05 = **$, $P > 0,01 = ***$

Kommentar: Man kodas som 1, kvinna som 2,

Frivillig avgång kodas som 1, sparkad som 2

I enlighet med den här tabellen kan man tolka att effekten av att vara kvinna reduceras när man sätter det i förhållande till en avgång som föranletts av att politikern avskedats. Det innebär att män i högre utsträckning tvingas lämna sina poster genom att de avskedats medan kvinnor lämnar sina poster mer på frivillig basis efter att de förekommit i en skandal. Samtidigt är storleken på populationen relativt liten varpå mer omfattande tolkningar av materialet därigenom begränsas.

5. Slutsats

Resultaten visar tydligt att kön har en effekt på om politikern avgår i samband med en politisk skandal, vilket här innebär att kvinnor i högre utsträckning än män lämnar sina uppdrag. Att kvinnliga politiker lämnar sina ämbeten i större utsträckning än män är anmärkningsvärt. Som resultaten har visat är effekten dessutom betydande varpå således kön som faktor har en avgörande roll vid utgången av överträdelser gjorda av politiska företrädare. Dessutom är resultaten med ett undantag signifikanta på en säkerhetsnivå av 90 procent eller bättre. För att återgå till den ursprungliga problemformuleringen kan det alltså konstateras att politiska skandaler oberoende av deras karaktär, drabbar kvinnliga politiker hårdare.

När kontroller för olika oberoende variabler genomfördes bestod effekten av kön. Den reducerades dock en aning när det var kontroll för socialdemokratisk partitillhörighet men effekten som bestod var fortfarande anmärkningsvärt hög. Effektminskningen kan förklaras

genom att socialdemokrater i lägre grad avgår i samband med politiska skandaler. För att utreda huruvida den socialdemokratiska överrepresentation ska uppfattas som ett maktrelaterat fenomen eller något som kan förklaras med hjälp av partipolitisk kultur erfordras fler övervägningar. Om fokus förläggs på regeringsnivå kan det konstateras att socialdemokraterna varit det styrande partiet vid i stort sett samtliga fall för påträffad skandal. Vad moderaterna anbelangar har deras skandalfrekvens nästan fördubblats sedan de kom till makten 2006 (jämför tidigare åtta mot nu fjorton skandaler). Samtidigt förekommer medlemmar ur partier i skandalkontexter även i fall när de agerat i opposition. På kommunal nivå är det mer problematiskt att avgöra vilka som suttit vid makten då det under flera tillfällen varit fråga om blocköverskridande samarbeten. Dessutom har flera skandaler på lokal nivå omfattats av politiker från flera partier (se exempelvis ”Motalaskandalen” och ”Alingsåsskandalen”). Givet den vetskapen torde det vara problematiskt att förklara närvaron av skandaler utifrån teorier om ideologiska och kulturella företeelser inom respektive parti. Genom att uteslutande fokusera på skandaler på nationell nivå finns det istället skäl att misstänka att skandaler kan relateras till maktposition. Om det i sin tur beror på att media har en ambition att avslöja politiker vid makten, genom att de potentiellt har ett större medievärde, är utifrån det här materialet dessvärre svårt att ge ett tillfyllest svar på.

Effekten av kön mer än fördubblades när förseelser på lokal nivå togs i beaktning vilket belyser det faktum att lokala skandaler oftare föranleder en avgång. Den betydande skillnaden är överraskande då en mer rimlig förväntning hade varit att nationella skandaler, vilka i regel omfattar en större del av befolkningen, skulle resultera i avgång. Den allmänna opinionen skulle utifrån ett sådant antagande fälla avgörandet. Å andra sidan är medievärdet säkerligen större i fall med inblandade riksdags- och regeringspolitiker varpå deras agerande oftare ”skandaliseras”. Det krävs enligt ett sådant resonemang mer av kommunala politiker för att deras förehavanden skall placeras i skandaliserad kontext. Väl där är överträdelsen av en sådan art att den i hög utsträckning leder till avgång.

Smith med flera fann i sin studie från 2005 inget entydigt bevis för att kvinnor skulle utvärderas på ett hårdare sätt än män när de förekommer i en politisk skandal. De menar därmed inte att kön saknar möjlighet att påverka men att det är först när allmänheten ser till vilken typ av överträdelse som ägt rum som politikerns kön får effekt. Det innebär vidare att kvinnor som aktörer i en typiskt manlig skandal kommer att utvärderas hårdare av allmänheten än om det varit fråga om en typisk kvinnlig skandal. (Smith et. al., 2005: 126f) De resultat som presenteras här

visar snarare på att något sådant samband inte finns. Det är dock problematiskt att fastställa vad som är en typiskt kvinnlig förseelse utifrån det här materialet på grund av dess begränsade storlek. Först skulle man kunna tänka sig att kategorin ”övrig” vore lämplig för ändamålet då det fallet var det enda där fler kvinnor än män återfanns. Samtidigt utgörs kategorin inte av några typiska kriterier och som skrevs tidigare var orsaken till kategoriseringen i flera fall att det var svårt att avgöra händelsens verkliga ursprung. Det var sex ”övriga” skandaler som innefattade kvinnliga aktörer och motsvarande siffra för männen var fyra vilket inte utgör något tillräckligt kriterium för att något ska återges benämningen typisk. Det alternativ som då uppenbarar sig istället är att man får använda sig av vanligt förekommande förseelser för kvinnliga politiker, men med vetskapen om att föreligger en viss diskrepans mellan begreppsparen. Då otvivelaktigt flest kvinnliga överträdelser återfanns inom kategorin ekonomiska skandaler genomfördes en analys i syfte att kontrollera för dess effekt. Om effekten för kön då hade avtagit kunde det således konstateras att kvinnliga politiker som begår överträdelser inom för dem vanliga områden avgår i lägre utsträckning. Som resultaten visar är dock effekten knappt märkbar när det kontrolleras för ekonomiska skandaler och därigenom återfinns inget samband likt det som presenterats genom ovanstående resonemang. Vidare bör det också tas hänsyn till att det var fler män än kvinnor som förekom i ekonomiska skandaler, vilket som tidigare belyst var fallet för alla typer utom en.

Det är också en intressant aspekt att kön har en effekt på vad den egentliga orsaken till avgången var. Kvinnor tenderar att lämna sina poster på en mer frivillig basis medan det är fler män som avgår till följd av att de blivit avskedade. Av det resultatet möjliggörs åtminstone två slutsatser. Det första är att män mer motvilligt lämnar sina politiska uppdrag, det andra består i att medias och därigenom allmänhetens påtryckningar på kvinnliga politiker är så stort att ”frivillig basis” egentligen kan ses mot en bakgrund av att situationen blir ohållbar. Ingen av slutsatserna behöver dock utesluta varandra. Något som dessutom måste tas i beaktande är vilka strategier som politiker använder för att förklara och rättfärdiga sina handlingar. Studier har nämligen lyckats påvisa att det föreligger en skillnad i hur kvinnor och män hanterar sådana situationer. Kvinnliga politiker tenderar generellt att använda sig av ursäkter medan manliga politiker i stor utsträckning försöker rättfärdiga sitt beteende. (Cobb, Farahi, 2006: 22) Genom att klarlägga vilken betydelse strategierna har för om politikern sedermera avgår eller inte kan man eventuellt även fånga upp en effekt av kön i samband med detta.

De verkliga konsekvenserna av avgångar i sig kan ses ur flera aspekter. Det kan först och främst tolkas som en händelse vilket uteslutande får effekt för inblandade politiker. När det däremot föreligger strukturella skillnader i avgångar med avseende på kön finns det däremot anledning att se det ur ett större perspektiv. Då kvinnor i allt större utsträckning tar plats och deltar aktivt i politiska församlingar är det viktigt att förstå vad som påverkar deras möjligheter att bli valda, tillika chanser att fortsätta bedriva politisk verksamhet. (Smith et. al., 2005: 116) Genom att kvinnor oftare får lämna sina uppdrag torde rimligtvis deras utsatthet som politiker belysas. Eftersom den tar sig uttryck genom en sådan effektiv och direkt form som avgång, kan det medföra att kvinnliga politiker känner sig begränsade att agera som politiker. Det kan i förlängningen leda till att kvinnor väljer att inte kandidera för de tyngsta, och således mest utsatta posterna. Andelen kvinnor i politiken kanske till och med börjar avta och då får vi ånyo en centralisering av makten kring män.

Skandaler som föranleder en avgång måste naturligtvis uppfattas som en kedja av händelser. Cobb och Farahi poängterar att om kvinnor tenderar att utvärderas mindre positivt i politiska kontexter kommer det sannolikt att påverka resultatet. (Cobb, Farahi, 2006: 4) Experimentstudier har visat (se Kahn 1992) att media tenderar att ge en negativ bild av kvinnliga politiker och en större andel avgångar i förhållande till männen skulle därigenom kunna ses som en effekt av det. En avgång kan dock inte uteslutande tolkas som ett resultat av en viss typ av mediebevakning men mediernas makt är i fall med politiska skandaler av betydande art och genom att de skandaler som omfattar oss i en aktuell kontext till stor del skapas och formas av media självt (Thompson, 2000: 31), finns det skäl att tro att deras roll i sammanhanget är stor.

Även om politiska skandaler förekommer i alla liberala demokratier är det av betydelse att skilja kontexterna åt i vilka skandalerna uppstått. Det bedöms som mindre troligt att obetalda tv-licenser skulle föranleda politiska skandaler i varje land, men givet de kulturella betingelser som återfinns i Sverige resulterade händelsen i en skandal här. Med vetskapen om kulturella och politiska skillnader mellan liberala demokratier problematiseras naturligtvis eventuella generaliseringar. Samtidigt är det påvisade sambandet av köns effekt oberoende av vilken typ av händelse som inträffat vilket kan föranleda att liknande tendenser kan uppvisas även i andra kontexter.

Sammanfattningsvis kan sägas att studien har lyckats påvisa att kvinnor avgår oftare än män i samband med politiska skandaler. Förklaringarna är som nämnts med största säkerhet flera men

resultatet som visar på att kvinnor avgår mer frivilligt verkar av allt att döma ge oss en möjlig ledtråd väl värd för framtida studier att ta fasta på.

6. Avslutande diskussion

De påvisade sambanden mellan kön och avgång i samband med politiska skandaler är alltså intressanta ur flera aspekter. Kan den politiska verksamheten i Sverige tillskrivas den höga grad av jämställdhet när politiker arbetar under olika förutsättningar beroende på kön? Diskussionen vilken förts här har haft en ambition att hålla sig inom ramen för studiens frågeställningar tillika det teoretiska ramverk som utgjort grunden för formuleringen av desamma. Frågan är dock inte mindre intressant genom att jämställdhet ofta definieras utifrån ett perspektiv om lika möjligheter. Varför kvinnor avgår i större utsträckning kanske helt enkelt kan förklaras genom att de fortfarande inte är lika accepterade som politiska företrädare som män.

Det finns en rad intressanta utgångspunkter presenterade i den här studien, väl värda att fortsätta studera mer ingående. Som tidigare beskrevs var det svårt att med hjälp av det insamlade materialet avgöra vad som exakt föranledde det som i slutänden föllde avgörandet för avgången, avsked eller frivillig uppsägning. Informationen som utges av nyhetsartiklar är till synes begränsad på området och i flera fall handlar det om artikelförfattarens subjektiva uppfattning. Under förutsättning att det är möjligt skulle kontroller kunna utföras genom att respektive politiker, där avgångsorsak är omtvistad, själv får berätta om avgången. Ett sådant förfarande skulle resultera i ett rikare och mer omfattande datamaterial och därigenom skulle man närma sig sanningen.

Som poängterats tidigare har några studier tidigare genomförts med syfte att blottlägga skillnader mellan könen i samband med politiska skandaler. Dessa har dock i viss utsträckning uppnått olika resultat. (Cobb, Farahi, 2006: 2) Genom att på ett tydligt sätt beskriva processen från metod till resultat är ambitionen att studien skall genomsyras av transparens som erbjuder möjligheter att replikera den. Ett första steg vore att inkludera fler länder i syfte att undkomma misstankar om att det är ett nationellt fenomen vi har framför oss. Dels skulle en jämförande studie mellan Norge och Sverige genomföras eftersom att de har liknande kulturella och politiska förutsättningar. Samtidigt skulle Sverige och Grekland också kunna jämföras för att se om effekten av kön består i fall då kontexterna är vitt skilda. Som tidigare nämnts kan effekterna bestå även under sådana förutsättningar.

Att politiska skandaler de facto kan blottlägga skillnader i politiken med avseende på till exempel kön bör rimligtvis höja värdet av studiet kring fenomenet som sådant. Det finns också en förhoppning om att studien åtminstone till en viss del fyller den lucka i fråga om bevis för att kvinnor drabbas hårdare av politiska skandaler än män.

7. Referenser

LITTERATUR

- Anderson, Christopher J., och Yuliya V. Tverdova. 2003 "Corruption, Political Allegiances, and Attitudes toward Government in Contemporary Democracies." *American Journal of Political Science* 47 (1): 91-109
- Belzak, Steve. 2008. "Review: Scandals in Past and Contemporary Politics". *Parliamentary Affairs* 61 (1): 226–31
- Bourdieu, Pierre. 1999. *Den manliga dominansen*. Uddevalla: Daidalos
- Bryman, Alan. 2002. *Samhällsvetenskapliga metoder*. Malmö: Liber
- Butler, Judith. 2007. *Genustrubbel, feminism och identitetens subversion*. Uddevalla: Daidalos
- Bowler, Shaun, Karp, Jeffery, A. 2004. "Politicians, Scandals and Trust in Government." *Political Behavior* 26 (3):271-87
- Carlsson, Åsa. 2001, *Kön, kropp och konstruktion: En undersökning av den filosofiska grunden för distinktionen mellan kön och genus*. Stockholm/Stehag: Brutus Östlings Bokförlag Symposion
- Cobb, Michael D., Farahi Yasmin. 2006. "Media Reports of (Congress) Women Behaving Badly: Does a politician's sex affect newspaper coverage of political scandals." Paper prepared for delivery at the 2006 Annual Meeting of the Midwest Political Science Association, Chicago
- Ekström, Mats, Johansson, Bengt. 2008. "Talk Scandals". *Media Culture Society* 2008; 30; 61
- Esaiasson, Peter, Giljam, Mikael, Oscarsson, Henrik, Wägnerud, Lena. 2007. *Metodpraktikan: Konsten att Studera Samhälle, Individ och Marknad*. Vällingby: Nordstedts Juridik
- Esaiasson, Peter, Kumlin, Staffan. 2008. *Scandal Fatigue: Scandal Elections and Satisfaction with Democracy in Western Europe 1977-2007*
- Jarlbro, Gunilla. 2006. *Medier, Makt och Genus*. Danmark: Studentlitteratur
- Johansson, Patrik. 2004. *I skandalernas spår: Minskad legitimitet I svensk offentlig sektor*. Doktorsavhandling, Förvaltningshögskolan. Göteborg: Göteborgs Universitet
- Kahn, Kim F. 1992. "Does being a male help? An investigation of the effects of candidate gender and campaign coverage on evaluations of U.S. Senate candidates." *The Journal of Politics* 54: 497-517

- Mill, John Stuart. 1995. Förtrycket av kvinnorna. Nora: Nya Doxa
- Midtbø, Tor. 2007. Skandaler I norsk politikk. Oslo: Universitetsforlaget
- Sabato, Larry J, Stencel, Mark, Lichter S. Robert. 2000. *Peepshow: Media and politics in an age of scandal* Lanham: Md. : Rowman & Littlefield
- Smith, Elizabeth S., Smith Powers, Ashleigh, Suarez, Gustavo A. 2005, "If Bill Clinton Were a Woman: The effectiveness of Male and Female Politicians' Account Strategies Following Alleged Transgressions," *Political Psychology* 26 (1):115-134.
- Sundin, Elisabeth (red.). 1998. *Om Makt och Kön: i Spåren av offentliga organisationers omvandling*. Stockholm: Statens offentliga utredningar
- Thomsson, Heléne. 2002. *Kvinnor, Makt och Förändring: att Möta Kvinnor i Behov av Stöd*. Lund: Studentlitteratur
- Thompson, John B.. 2000. *Political Scandal: Power and Visibility in the Media Age*. Cambridge: Polity Press.
- Tumber, Howard. 2004 "Scandal and Media in the United Kingdom: From Major to Blair." *American Behavioral Scientist* 47:1122
- Tumber, Howard, Silvio Waisbord. 2004. "Introduction: Political Scandals and Media Across Democracies, Volume I." *American Behavioral Scientist* 47:1031-9.
- Tumber, Howard, Silvio Waisbord. 2004. "Political Scandals and Media Across Democracies, Volume II." *American Behavioral Scientist* 47:1143
- Wide, Jessika. 2006. *Kvinnors Politiska Representation i ett Jämförande Perspektiv: Nationell och Lokal Nivå*. Umeå: Print & Media

TIDNINGSARTIKLAR

Aftonbladet 1995-12-05

109 DAGAR FÖR ATT HITTA EN NY PARTILEDARE Sahlin: Jag tog fel kontokort av misstag, Aftonbladet

Aftonbladet 1995-12-30

Myglarna och de giriga, Aftonbladet

Aftonbladet 1996-05-26

Skandalen dag för dag, Aftonbladet

Andree Lasse 1996-02-27

Kommunchefen avgår Fp protesterar mot avgångsvederlag på över 200 000, Göteborgs-Posten

Aftonbladet 1996-09-03

Gudrun Schymans svåra beslut, Aftonbladet

Aschberg Richard 1995-10-18

Sahlin ljög om inköpen - Hon har inte betalat fakturan - trots att det gått över fyra år, Aftonbladet

Axelsson Cecilia, Hennel Lena, TT 1999-11-30

Sydafrikaresan ska nagelfaras, Svenska Dagbladet

Brink Bo och Malmström Björn 2006-04-08

”Sjödin kan få fängelse - SSU-ordföranden åtalas på fyra punkter efter handgemänget på restaurangen Crazy Horse”, Svenska Dagbladet

Cantwell Oisín 2006-03-22

Avgå eller få sparken, Aftonbladet

Dimming Lars 2005-10-27

Flera kräver att Bosse Ringholm avgår, Göteborgs-Posten

Forsman Björn 1996-10-15

Bertilsson sparkas ut från riksdagen, Göteborgs-Posten

Fürstenberg Claes och Granath Claus 2002-05-31

Oppositionen ligger lågt, Sydsvenskan

Gelotte Gert 2000-09-22

Förödande för socialdemokratin, Göteborgs-Posten

Göteborgs-Posten 1997-05-16

Rätt att pricka i Volvo-affären Det är bra att KU inte fastnat i partiloyaliteter utan enhälligt kritiserat Thage G Peterson, Göteborgs-Posten

Göteborgs-Posten 2002-12-31

Tyket, Göteborgs-Posten

Hamilton Carl 2002-12-28

Dubbla löner och miljardpensioner, Aftonbladet

Helsingborgs Dagblad 2001-12-21

Finansministern fick böja sig för Ahlenius, Helsingborgs Dagblad

Hernadi Alexandra 2006-09-06

Folkpartist i Solna tvingas avgå, Skolor i norr rankas hög, Svenska Dagbladet

Holender Robert 2000-08-27

V utesluter porrskådis, Aftonbladet

Hægerström Thomas 1996-12-05

Marjasin förhörd om klippta kvitton - Utredare fann fler misstänkta dubbelfakturor

Frågan om åtal ännu inte avgjord, Svenska Dagbladet

Härdmark Emma och Olsson Lova 2006-10-17

Billström pressas efter Chilòs avhopp, Svenska Dagbladet

Höök Arne 1997-12-01

Flygresan eller en Toblerone?, Aftonbladet

Josefsson Leif-Åke 2005-10-27

Ministerns skandaler - Affärerna som har skakat Ringholm, Aftonbladet

Jönsson Magnus 1996-03-08

Per Unckel riskerar åtal, Göteborgs-Posten

Kasvi Leif 1996-10-10

Porrklubbarna fällde honom - Gävles kommunalråd avgick efter Aftonbladets avslöjande, Aftonbladet

Kennedy Marie 2007-04-28

Tre fällda för dataintrång - Låga böter för de dömda - tre friades helt från alla anklagelser, Göteborgs-Posten

Krantz Margareta 1998-12-17

Politiker åtalade i tvätterihärvan, Göteborgs-Posten

Lindham Elisabeth 2003-09-25

Nu får det väl vara slut på alla bögrågor - Nuvarande utrikesministern har gjort sig omöjlig – igen, Aftonbladet

Lönnaeus Olle 2007-11-05

Analys á moderaterna och moralen, Bidragsfiffflare jagas med blåslampa, Sydsvenskan

Magnusson Erik 2000-09-23

Därför valde Freivalds privatlivet före partiet, Sydsvenskan

Magnusson Erik 2005-05-07

Nu ska det bli reda i FN:s finanser FN. Inga-Britt Ahlenius utsedd - ...till revisionschef., Sydsvenskan

Martinsson Anders 1998-11-11

Han såg en karriär gå i spillror, Göteborgs-Posten

Martinsson Anders 1999-04-27

Förre tvätterichefen i ny skandal Mats Wincent anhållen för att ha tagit emot 1,5 miljoner, kronor i mutor, Göteborgs-Posten

Mellgren Fredrik 1995-11-10

Gun Fjällström tar "time out" - Beslut om åtal av politiker i januari, Svenska Dagbladet

Mellin Lena 1996-11-19

Läs Carlssons tips, Persson, Aftonbladet

Mellin Lena 2007-11-01

Fel, fel, fel, Reinfeldt - Mellin: Otryggt när statsministern krisar när det krisar, Aftonbladet

Michanek Bengt 1997-10-06

Anklagade kommunalrådet avgick i morse - Påståendena om sexklubbsbesöket fällde honom, Aftonbladet

Nerikes Allehanda 2001-07-07

Martinger fälld även i hovrätten, Nerikes Allehanda

Olsson Lova 2002-10-04

M i Skåne vill avsätta Lundgren - I moderatledarens eget län vacklar stödet - ommöbleringar i partitoppen väntar, Svenska Dagbladet

Ovander Petter 2006-10-15

”Hon sågas - hon avgår - Tunga moderater kräver: Nu måste kulturministern gå”,
Aftonbladet

Rhen Per-Anders 2006-02-22

Perssons stöd till Danielsson består - Kritiken mot statssekreteraren växer sig starkare
men avgångskraven avfärdas av statsministern, Göteborgs-Posten

Rydén Daniel 2003-01-24

Slarv värt tre månadslöner för en städare, Sydsvenskan

Sjö Björn 2001-10-18

Hagström sitter kvar trots fällande dom, Sydsvenskan

Sköld Maria 2006-12-28

Vinnare och förlorare 2006 - ett händelserikt år i inrikespolitiken, Göteborgs-Posten

Svenska Dagbladet 1996-08-27

Från Aristoteles till Segelström, Svenska Dagbladet

Svenska Dagbladet 1998-06-27

Slarvern Huth?, Svenska Dagbladet

Svenska Dagbladet 1999-09-25

En björntjänst gör ju ingen glad, Svenska Dagbladet

Svenska Dagbladet 2005-08-01

Ingen klarhet om medlemmar, Svenska Dagbladet

Sveriges Radio Dagens Eko 16:45, 2004-02-13,

(Producent Lidén Lena)

Sveriges Radio Dagens Eko 16:45, 2006-10-18

(Producent Eurenus Per)

Söderberg Lars 1997-01-21

Hemligt avtal ger Volvo statliga miljoner, Aftonbladet

Triches Robert 2005-08-19

“Politikern på sexfest ...” Aftonbladet

TT 1995-11-03

Bertilsson hotas av fängelse, Svenska Dagbladet

TT 1996-05-29

Ännu en Motalapolitiker avgår, Göteborgs-Posten

TT 2006-02-19

Pilsäter tar time out efter rattfylla, Sydsvenskan

TT och Aftonbladet 1997-10-09

Skandaldirektör dömd till fängelse i morse - Spelskulden blev Sven Janssons fall,
Aftonbladet

Västerbottens-Kuriren 2007-01-05

Bakgrund Anna Sjödin, Västerbottens-Kuriren

Wierup Lasse 2000-09-01

Riksdagsman åtalad för misshandel och sexterror, Sydsvenskan

Österman Hans 2003-01-23

Schymans skatteaffärer, Hon drog av gratisresan - Gudrun Schyman upptaxeras 150 000
kronor - får straffskatt för oriktiga uppgifter, Aftonbladet

Appendix 1. Politiska skandaler i Sverige

2007 Statssekreterare Nicola Clase har betalat svart arbetskraft för att bygga om sin och familjens sommarstuga. Den totala summan uppgår till knappt 70 000 kronor. Clase sitter kvar på sin plats.¹

Statssekreterare Ulrica Schenström ses dricka vin på en krog tillsammans med en reporter från TV 4. Enligt vittnen var Schenström berusad vid tillfället. Efter ett tag uppmärksammades det att hon haft statsrådsberedningens krisberedskapsjour vid denna tidpunkt, ett arbete som erfordrar att vederbörande kan köra bil om så skulle behövas. Ulrica Schenström avgår som statssekreterare.²

2006 Handelsminister Maria Borelius har betalat städhjälp med svarta medel och dessutom menat att detta berodde på att hon och hennes familj inte haft råd. Inte långt efteråt uppdagas det att Borelius och hennes make vid aktuell tidpunkt intjänat omkring 16 miljoner kronor. Det framkom att hon heller inte hade betalat tv-licensen. Maria Borelius avgår som handelsminister.³

Kulturminister Cecilia Stegö Chilò har inte betalt tv-licensen och dessutom givit barnflickor betalning med svarta medel. Med tanke på kulturministerns ansvarområden som bland annat omfattar SVT och SR problematiserades den uteblivna betalningen av licensen i stor utsträckning. Cecilia Stegö Chilò avgår från sin post.⁴

Migrationsminister Tobias Billström har inte betalt tv-licensen. Billström förblir kvar på sin ministerpost.⁵

Finansminister Anders Borg (m) uppger att han använts sig av städhjälp vilken han betalat med svarta medel under flera år. Han berättar också att han anlitat en polsk kvinna som saknat arbetstillstånd. Borg blir kvar på sin post.⁶

SSU-ordföranden Anna Sjödin hamnar i bråk med en krogvakt på krogen Crazy Horse i Stockholm. Båda parter anklagar varandra för att ha kallat respektive vid skällsord och dessutom förekom fysiskt våld. Anna Sjödin misstänks för våld mot tjänsteman, våldsamt motstånd, egenmäktigt förfarande och förolämpning.⁷ Hon fälls senare på samtliga åtalpunkter. Anna Sjödin avgår som ordförande i SSU.⁸

Medlemmar ur det liberala ungdomsförbundet LUF på Socialdemokraterna genom att de lyckas få tillgång till deras interna nätverk. Niklas Sörman medlem i SSU får inloggningsuppgifterna till nätverket av Stig-Olof Friberg i Socialdemokraterna.

¹ Lönnaeus O. 2007-11-05

² Mellin L. 2007-11-01

³ Ovander P. 2006-10-15

⁴ Härdmark E., Olsson L 2006-10-17

⁵ Härdmark E., Olsson L 2006-10-17

⁶ Sveriges Radio Dagens Eko 16:45, 2006-10-18

⁷ Brink B., Malmström B. 2006-04-08

⁸ Västerbottens-Kuriren 2007-01-05

Sörman lämnar över uppgifterna till Nicklas Lagerlöf som är medlem i LUF och dessutom vän till Sörman. Uppgifterna hamnar därefter hos Per Jodenius, pressombudsman på LUF och börjar genomföra efterforskningar i materialet. Han i sin tur visar upp vad han hittat för Folkpartiets presschef Niki Westerberg. Till slut kommer även Johan Jakobsson, partisekreterare i Folkpartiet, över det av Jodenius insamlade materialet. Jodenius blir ombedd att vända sig till media och gör följaktligen det genom att kontakta Niclas Svensson på Expressen. Denne väljer då att göra egna efterspaningar i materialet. När spionaget av den hemliga information som återfanns i Socialdemokraternas interna nätverk uppenbaras tvingas Johan Jakobsson och Per Jodenius att avgå från sina poster. Niki Westerberg tvingades ta time-out och Nicklas Lagerlöf tvingades avbryta sin kandidering till riksdagen.⁹

Utrikesminister Laila Freivalds (s) medverkar till att släcka Sverigedemokraternas hemsida. Det hela föranleddes av en karikatyrävling som iscensattes av SD för att utse den eller de som kunde göra den bästa karikatyren av profeten Muhammed. En politiskt sakkunnig på UD tog kontakt med webhotellet som handlade SD:s hemsida och den informationen hade Freivalds kännedom om. Laila Freivalds avgår i samband med detta och dessutom hotade oppositionspartierna med en misstroendeförklaring mot henne rörande Freivalds agerande under Tsunami-katastrofen 2004.¹⁰

Statssekreterare Lars Danielsson uppmärksammas på grund utav hans förehavanden under Tsunami-katastrofen 2004. Kritiken som riktas mot Danielsson gäller främst om han verkligen började utreda katastrofen redan dagen efter och om han över huvud taget varit på sin arbetsplats.¹¹ Vad Danielsson gjorde innan och efter larmet gick om flodvågen är ännu oklart men när justitieombudsmannen kritiserar Danielsson för sin ovilja att utreda sin egen roll vid tidpunkt för händelsen avgår han¹².

Riksdagsledamot Karin Pilsäter (fp), bland annat känd som folkpartiets ekonomiska taleskvinna, åker fast för rattfylla när hon vid en poliskontroll stoppas med 0,3 promille i blodet. Pilsäter tar ”timeout” från samtliga av sina politiska uppdrag.¹³

Ledamot i kommunfullmäktige i Solna Daniel Andersson (fp) besöker en porrklubb och uppträder stökigt varpå han blir omhändertagen av polis. Andersson togs in för att tillnyktra och släpptes dagen efteråt utan att vara misstänkt för något brott. Daniel Andersson avgår.¹⁴

2005

Finansminister Bo Ringholm (s) tror vid en telefonintervju att samtalet avslutats och kallar en polis för idiot och svenska poliser i allmänhet för ”slöa”. Uttalandena fångas dock upp på TV4:s bandspelare och delger allmänheten utspelet. Ringholm

⁹ Kennedy M. 2007-04-28

¹⁰ Sköld M. 2006-12-28.

¹¹ Rehn P-A 2006-02-22

¹² Sköld M. 2006-12-28

¹³ TT 2006-02-19

¹⁴ Hernadi A. 2006-09-06

blir kvar på sin post.¹⁵

Kommunalpolitikern Jan Viinikainen (s) i Kiruna är på fest hos en MC-klubb där han fotograferas med en drink i handen och strippor runt omkring sig. Viinikainen som är kandiderar till en plats i kyrkofullmäktige försöker avdramatisera händelsen och menar att han från början inte visste att det fanns strippor i lokalen. Viinikainen blir kvar på sin post.¹⁶

SSU-ordförande Ardaalan Shekarabi har använt pengar avsedda för diverse projekt till sin egen kampanj. Shekarabi får avgå.¹⁷

2004 Finansminister Bo Ringholm (s) anklagas för skattefusk I och med hands ordförandeskap i idrottsklubben Enskede IK. Klubben, där Ringholm har varit ordförande i under femton år, har inte betalat den så kallade reklamskatten.¹⁸ Bo Ringholm blir kvar på sin post.

2003 Biståndsminister och migrationsminister Jan O Karlsson (s) kallar USA:s president för ”en jävla Texasgubbe” i samband med en presslunch och anmäldes av en privatperson eftersom uttalandet ansågs som kränkande mot den amerikanska staten. Justitiekanslern, JK, kom dock fram till att Karlssons uttalande inte var brottsligt.¹⁹ Jan O Karlsson blir kvar på sin post.

Biståndsminister och migrationsminister Jan O Karlsson (s) uttalar sig på en konferens ”nu får det väl vara slut på alla bögförfrågor”. Karlsson som fick flera frågor från deltagare ur RFSL och mumlade citatet utan vetskap om att mikrofonen var påslagen.²⁰ Karlsson blir kvar på sin plats.

Partiledare Gudrun Schyman (v) har gjort felaktiga avdrag i sin deklaration. Det gäller belopp på runt 120 000 kronor som dragits av och som det saknas kvitton för. Bland annat ska Schyman dragit av för flera flygbiljetter som varit gratis.²¹ Schyman avgår och lämnar därmed sina politiska uppdrag.

2002 Ilmar Reepalu (s) åtalas för att som styrelsemedlem i Bo01, arrangerar för en bomässa i Malmö, varit inblandad i ekonomiska oegentligheter. Bolaget tog över när tidigare arrangör blandat ihop inkomster och utgifter från olika bomässor. Nystartade Bo01 hamnade dock i ekonomiska svårigheter och tvingades ta ett lån på 40 miljoner av kommunfullmäktige, vilket orsakade en häftig debatt men till slut beviljades. Kommunfullmäktige hade dock som krav att bolagets ekonomi skulle gås igenom av ett fristående revisionsbolag vilka sedermera upptäckte stora brister och handlingarna kom till ekobrottsmyndigheten och en förundersökning inleddes. 2001 begärdes Bo01 i konkurs med sammanlagt 60 miljoner i skulder till främst

¹⁵ Josefsson L-Å. 2005-10-27

¹⁶ Triches R. 2005-08-19

¹⁷ Svenska Dagbladet 2005-08-01

¹⁸ Josefsson L-Å. 2005-10-27

¹⁹ Sveriges Radio Dagens Eko 16:45, 2004-02-13

²⁰ Lindham E. 2003-09-25

²¹ Österman H. 2003-01-23

kommun och lokala småföretag.²² Reepalu blir kvar på sin post.

Migrationsminister Jan O Karlsson (s) arrangerar en kräftsiva som skattebetalarna får betala.²³ Karlsson blir kvar på sin plats.

Migrationsminister Jan O Karlsson (s) erhöll utöver sin riksdagsdagslön 80 000 skattefritt i månaden från sitt tidigare arbete i Europeiska revisionsrätten. Jan O Karlsson skänkte bort delar av sin inkomst och blir kvar på sin plats.²⁴

2001 Miljöpartiets ekonomiska talesman Yvonne Ruwaida har brukat riksdagens betalkort till utgifter för sammanlagt 275 000 kronor utan att kunna redovisa det med hjälp av varken fakturor eller kvitton. Sten Andersson (m) har inte heller redovisat sina utlägg med kontokortet till en summa av 140 000 kronor. Ruwaida och Andersson blir kvar på sina respektive poster.²⁵

Riksdagsledamoten Caroline Hagström (fp) döms för bokföringsbrott. Rättegången avsåg hennes förehavanden som tidigare ridskolelärare samt hästägare där bokföringen alltså inte varit tillfyllest. Hagström menade själv att hennes sambo lovat att sköta bokföringen, något som mannen förnekar. Hagström blir kvar på sin post.²⁶

2000 Justitieminister Laila Freivalds (s) röstar ja till att köpa loss hyresfastigheten på Kungsholmen, Stockholm som ägs av Svenska Bostäder omvandlas till en bostadsrättsförening. Eftersom socialdemokraterna starkt motsatt sig en utförsäljning av allmännyttiga hyreslägenheter väcker det stor uppmärksamhet. Tidigare under året hade regeringen under Freivalds ledning dessutom infört en lag som skulle försvåra sådana försäljningar. Näringsminister Björn Rosengren (s) tackade också ja till att köpa sin privatägda hyresrätt vid en omvandling från hyresrätt till bostadsrätt.²⁷ Laila Freivalds avgår, Björn Rosengren förblir kvar på sin post.²⁸

Riksdagsledamoten Jerry Martinger (m) uppges ha misshandlat och dessutom hotat sin före detta fru till döden. Martinger åtalas också för att ha smutskastat fruns nya man genom att han ringt till dennes arbetsplats och som anonym spridit falska rykten om honom. Utöver detta ska Martinger ha sextrakasserat ett tjugotal familjer genom att ringa dem och flåsat i luren.²⁹ Martinger döms sedermera i hovrätten, efter att ha överklagat tingsrättens dom, för ofredande, sexuellt ofredande, övergrepp i rättssak, misshandel och olaga hot. Jerry Martinger tvingas avgå.³⁰

²² Fürstenberg C., Granath C. 2002-05-31

²³ Göteborgs-Posten 2002-12-31

²⁴ Hamilton C. 2002-12-28

²⁵ Rydén D. 2003-01-24

²⁶ Sjö B. 2001-10-18

²⁷ Gelotte G. 2000-09-22

²⁸ Magnusson E. 2000-09-23

²⁹ Wierup L. 2000-09-01

³⁰ Nerikes Allehanda 2001-07-07

Göran Eurenus (v) som sitter i kommunfullmäktige i Härryda kommun uppmärksammas genom att han samtidigt har spelat in porrfilmer. Eurenus får avgå mot sin vilja.³¹

1999 Näringsminister och statsrådet Björn Rosengren (s) kallar vid en tv-intervju Norge för ”den sista Sovjetstaten” när han tror att kameran är avstängd. Det var i samband med Telia/Telenoraffären som Rosengren uttalade sig kritiskt om norrmännen att det var nationalistiska och att de gör politik av allt.³² Rosengren blir kvar på sin post.

Finansminister Bo Ringholm (s) går ut med uppgifter att Inga-Britt Ahlenius, generaldirektör för riksrevisionsverket, skall lämna sin post frivilligt medan Ahlenius själv hävdar att Ringholm gjort allt för att bli av med henne³³. Upprinnelsen var att Ahlenius som arbetat sex år som generaldirektör ville förlänga sin tid med ytterligare fem år eftersom det då var dags för pension. Ringholm vägrade och tyckte det räckte med tre år och uttryckte det som att de båda var överrens om att de skulle hitta ett nytt uppdrag till Ahlenius. Sedermera offentliggjorde Ahlenius ett telefonsamtal där Ringholm uttryckte att de skulle att de skulle gå ut med budskapet om att de varit överrens om förlängningen i flera månader.³⁴ Ringholm fick be om ursäkt för att han inte diariefört två brev av Ahlenius och prickades av riksdagens konstitutionsutskott³⁵. Bo Ringholm blir kvar på sin post.

Statsminister Göran Persson (s) utpekas som en av de ansvariga för Sydafrikaresan där Persson tillsammans med 700 delegater åkte till just Sydafrika för pengar som huvudsakligen var avsedda för bistånd. Persson, tillsammans med sin rådgivare Lars Danielsson (s) och utrikesminister Anna Lindh vilka också delgivits ansvar i ärendet³⁶, blir samtliga kvar på sina poster.

1998 I Alingsås kommun uppmärksammas vad som bland annat benämns skandalen med skrotkassan. Landstingets tvätteri hade inrättat en skrotkassa där bland annat pengar från sålt hittegoods hamnade. Pengarna, vilka inte redovisades, användes sedan till representation för flera landstingspolitiker och kassan omsatte under några år närmare 200 000 kronor. I samma veva upptäcks också att ett sextioårskalas betalats med pengar från landstinget. Utöver två chefer för tvätteriet åtalas landstingsråden Johnny Nilsson (s), Hasse Andersson (s), Gösta Davidsson (m) samt ordförande för tvätteristyrelsen Håkan Rydbäck (s), och förre ordföranden Arne Johansson (m).³⁷ Hasse Andersson och Gösta Davidsson tar tjänstledigt i samband med att förundersökningen inleds men blir kvar på sina poster. Håkan Rydbäck är den enda av politikerna som fälls för brott och avgår.³⁸ Det har dessvärre varit svårt att utröna

³¹ Holender R. 2000-08-27

³² Svenska Dagbladet 1999-09-25

³³ Dimming L. 2005-10-27

³⁴ Helsingborgs Dagblad 2001-12-21

³⁵ Magnusson E. 2005-05-07

³⁶ Axelsson, C., Hennel L., TT 1999-11-30

³⁷ Krantz M. 1998-12-17

³⁸ Martinsson A. 1999-04-27

hur det gick för Johnny Nilsson och Arne Johansson.

Kommunalråden Ingamaj Wallertz Olsson (m) och Alf Johansson (s) i Lerums kommun utpekats som ansvariga politiker för vad som benämns som Ölslandaaffären. Turerna inleddes när det avslöjats att Lerums kommun betalat företaget NCC 4,3 miljoner kronor mot en luftfaktura i samband med byggandet av ett daghem och ett ålderdomshem. NCC fick uppdraget utan upphandling som annars är praxis vid sådana ärenden. Pengarna som betalades ut fungerade som en kompensation för missade intäkter när NCC byggde lägenheter för ÄLKAB 1992. Alf Johansson avgår efter att det egna partiet sagt att de saknar förtroende för honom. Likaså Ingamaj Wallertz Olsson avgår efter att massmedias tryck blivit allt hårdare och då det egna partiet börjat uttala sitt missnöje mot henne.³⁹

Finansborgarrådet i Stockholm Mats Hulth (s) har använt stadens kreditkort till att betala diverse restaurangnotor med medarbetare där öl, vin och sprit förekommit. Det har i vissa fall även varit privata restaurangnotor som betalats. Den bristfälliga redovisningen uppenbarades när revisorerna gick igenom Hulths ekonomiska förehavanden. Hulth blir kvar men meddelar att han inte ställer upp för omval.⁴⁰

Skolminister Ylva Johansson (s) har en relation tillsammans med finansminister Erik Åsbrink (s). Ylva Johansson tvingas avgå medan Erik Åsbrink sitter kvar.⁴¹

1997 Försvarsminister Thage G. Peterson (s) har beviljat stöd till Volvo Aero på flera hundra miljoner kronor i ett hemligt avtal trots att Volvo lägger ner sin anläggning i Arboga och gör omkring 650 personer arbetslösa. Det finansiella stödet misstänks också ha bidragit till att Volvo har kunnat flytta sin tillverkning från just Arboga till Trollhättan.⁴² Peterson hävdar att han tillsammans med regeringen vilka godkänt avtalet inte varit medveten om dess innehåll. Thage G. Peterson prickas av konstitutionsutskottet för sitt agerande i ärendet men blir kvar.⁴³

1996 Det socialdemokratiska kommunalrådet i Gävle Lars Björklund besöker porrklubbar i såväl Köpenhamn som Paris. Betalningen för besöken sker med hans kontokort från ABF. Den sammanlagda notan var på omkring 14 000 svenska kronor. Lars Björklund avgår från sina politiska uppdrag.⁴⁴

Landshövding tillika ordförande i Palmekommissionen Sigvard Marjasin uppmärksammas efter att hans representationskvitton gått igenom. Marjasin har klippt bort delar av kvittona, enligt honom av praktiska skäl för att de skulle få plats på pappret vid redovisningen. Händelsen leder till åtal om undertryckande av urkund. Dessutom åtalas Marjasin för att ha fakturerat både länsstyrelsen och sina gäster för representation. Dubbelfakturerering har förekommit i 50 fall och Marjasin

³⁹ Martinsson A. 1998-11-11

⁴⁰ Svenska Dagbladet 1998-06-27

⁴¹ Cantwel O. 2006-03-22

⁴² Söderberg L. 1997-01-21

⁴³ Göteborgs-Posten 1997-05-16

⁴⁴ Kasvi L. 1996-10-10

åtalas för grovt bedrägeri och trolöshet mot huvudman. Sigvard Marjasin avgår.⁴⁵

VD:n för Kommunförbundets Gävleborgsavdelning Sven Jansson spenderade stora summor av skattemedel vid ett besök i Milano. Tillsammans med Ove Norén, centerpartistiskt kommunalråd i Gävle, och Håkan Vestlund f.d. socialdemokratiskt kommunalråd i Gävle skall de bland annat ha köpt prostituerade. Sven Jansson döms till två års fängelse för grovt bedrägeri, grov förskingring och grov trolöshet mot huvudman eftersom han utöver köpt prostituerade dessutom använt 1,4 miljoner kronor av skattebetalarnas pengar till bland annat Black Jack spel.⁴⁶ Händelsen inträffade 1994 och Ove Norén avgår med omedelbar verkan då uppgiften blir offentlig⁴⁷.

Vänsterpartiets partiledare Gudrun Schyman talar offentligt ut om sina alkoholproblem. Gudrun Schyman väljer att ta två veckors uppehåll för att få stöd och behandling för sitt alkoholmissbruk men återgår senare till sitt politiska uppdrag.⁴⁸

Nils Gunnar Johansson kommunchef vid Stenungsunds kommun har använt sitt kommunala kontokort för privata affärer och då bland annat ett porrklubbsbesök på Crazy Love i Bryssel. Den totala summan uppgick till omkring 80 000 kronor. Nils Gunnar Johansson avgår.⁴⁹

Statsminister Göran Persson (s) uttalar sig om det politiska läget om Kina vid ett besök i landet. Han kallar Kina för "stabil" vilket röner stor uppmärksamhet eftersom man i bland annat Kina använder "politisk stabilitet" för att beteckna diktaturer och enpartistater. Persson blir kvar vid sin post.⁵⁰

1995

Ordförande i kommunfullmäktige i Motala Sölve Conradsson (s), kommunalråden Håkan Carlsson (s), Bertil Thorén (s), Bengt-Åke Karlsson (c), Maths Andersson (fp), ordförande i bostadsstiftelsen Platen samt ledamot av näringsutskottet Leif Cederqvist (s), gjorde under flera år gemensamma nöjesresor till utlandet Nice och Berlin. De inhandlade bland annat sprit för skattemedel och de sammanlagda utgifterna för resorna var över 200 000. Med på resorna var också deras respektive. Även kommundirektör Östen Skoglund blev inblandad i vad som omnämns som Motalaskandalen genom att han tillsammans med Sölve Conradsson på regelbunden basis lunchat ihop och då druckit vin och sprit. Samtliga avgår från sina politiska uppdrag.⁵¹ Östen Skoglund sparkas från sin tjänst⁵².

Kommunal- och landstingspolitikern Gun Fjällström (s) i Danderyd tog ut drygt 100

⁴⁵ Hægerström T. 1996-12-05

⁴⁶ TT 1997-10-09

⁴⁷ Michanek B. 1997-10-06

⁴⁸ Aftonbladet 1996-09-03

⁴⁹ Andree L. 1996-02-27

⁵⁰ Mellin L. 1996-11-19

⁵¹ TT 1996-05-29

⁵² Aftonbladet 1996-05-26

000 kronor i avgifter som hon inte hade rätt till⁵³. Det gällde bedrägerier med förlorad arbetsförtjänst från både Danderyds kommun och landstinget. Fjällström avgår från sina kommunala uppdrag i samband med att händelsen uppmärksammas.⁵⁴ Senare döms hon av domstol för bedrägeri.⁵⁵

Kommunalrådet i Mullsjö Håkan Jansson (m) använde 40 000 kronor från ett kommunalt bolag, där han för övrigt själv var ordförande, för att betala privata skulder med. Jansson avgår från sina politiska uppdrag.⁵⁶

Riksdagsmannen Stig Bertilsson (m) lyckades införskaffa en halv miljon extra i presstödd från statliga presstödsnämnden till sin tidning Dalslänningen med hjälp av falska fakturor⁵⁷. Stig Bertilsson tvingas avgå från sin post.⁵⁸

Riksdagsledamoten Per Unckel (m) använde det statliga tjänstekortet i samband med att han hyrde bil samtidigt som han även betalade ett hotellrum med kortet. Händelsen inträffade 1993 när Unckel var på resa i Spanien. När reseräkningen skrevs nämndes inte att bilen och hotellrummet hyrts av privata skäl. Han betalade tillbaka det totala beloppet på 1362 kronor men först långt efteråt.⁵⁹ Per Unckel sitter kvar.⁶⁰

Vice Statsminister Mona Sahlin (s) har vid flera tillfällen sedan flera år tillbaka använt statens kontokort vid privata inköp. Bland de uttag som gjorts återfinns exempelvis köp av kläder, blöjor och Toblerone.⁶¹ Efter att affärerna uppdragats åker Mona Sahlin med familj till Mauritius och senare framkommer det att livvakterna som följde med på resan bekostades av staten. Mona Sahlin tar ”timeout” från politiken och meddelar att hon inte tänker ställa upp som statsministerkandidat.⁶²

1994

Landstingsrådet Bernt Jerfsten (s) och kommunalrådet Sture Sandberg (s) i Gävle, besökte tillsammans med Jan Eriksson VD för lokaltrafikbolaget X-trafik porrklubben Crazy Love i Bryssel. Den slutgiltiga notan slutade på 32 619 kronor. Både Jerfsten och Sandberg avgår från sina poster.⁶³

⁵³ Höök A. 1997-12-01

⁵⁴ Mellgren F. 1995-11-10

⁵⁵ Svenska Dagbladet 1996-08-27

⁵⁶ Aftonbladet 1995-12-30

⁵⁷ TT 1995-11-03

⁵⁸ Forsman B. 1996-10-15

⁵⁹ Jönsson M. 1996-03-08

⁶⁰ Olsson L. 2002-10-04

⁶¹ Aschberg R. 1995-10-18

⁶² Aftonbladet 1995-12-05

⁶³ Aftonbladet 1996-10-09